

28.1-22.2.2020

Βραχεία Μνήμη *Mémoire Courte*

Vasilis Alexandrou

Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης
Αίθουσα Αλλατίνη-Ντασσώ
Institut français de Thessalonique
Salle Allatini-Dassault

ANA-THEMATΑ

Η εγκατάσταση **βραχεία μνήμη** του Βασίλη Αλεξάνδρου στους εκθεσιακούς χώρους του Γαλλικού Ινστιτούτου Θεσσαλονίκης συνδυάζει εικόνες και ήχους και ως ένα κατεξοχήν διαδραστικό έργο απαιτεί για την ολοκλήρωση τού νοήματός του την ενεργή συμμετοχή του θεατή.

Οι εγκαταστάσεις συχνά ανακινούν καταστάσεις του συλλογικού ασυνειδήτου, προσφέρουν μια ενδοσκόπηση στον κοινωνικό βίο και φέρνουν πολύ κοντά την εικαστική πράξη σε τομείς της ανθρωπολογίας και της πολιτικής. Μία τέτοια εκδοχή αποτελεί αναμφίβολα η **βραχεία μνήμη**, στην οποία ο Αλεξάνδρου μας υποψιάζει προς την κατεύθυνση επαναπροσδιορισμού της έννοιας μνήμη με βάση εκείνον τον ορίζοντα που περιγράφει μορφές βίας της εξουσίας. Εξάλλου οι εντυπώσεις που παράγει στην εγκατάστασή του μας δημιουργούν συνθήκες ικανές και ατμόσφαιρα, προκειμένου να μπορέσουμε να βιώσουμε αυτό που ονομάζουμε εμπειρία της εμπειρίας, μέσα, αλλά και έξω από τον ιστορικό χρόνο.

Αναρτημένα πρωτοσέλιδα εφημερίδων από παλαιότερες δεκαετίες - σφουγγαρίστρες σαν ειρωνικά λάβαρα - ηχεία που εκφέρουν πολιτικούς λόγους γνωστών δικτατόρων ή τις διατάξεις νόμων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα - οθόνες που αναδεικνύουν πλήθη με καταναγκαστικό χειροκρότημα σε αντίστιξη με κρεμασμένα μεταλλικά κοφτερά εργαλεία για την παραγωγή δερμάτινων γαντιών. Ένα καμένο πιάνο, απομεινάρι βανδαλισμού, ένα έργο μάρτυρας και μέρη του πάνω σε βάθρο/τύμπανο αποτελούν αναμφίβολα τα πλέον αισθητικά μέρη της συνολικής εγκατάστασης. Προσφέρεται στους επισκέπτες της έκθεσης και αλκοολούχο ποτό με την χαρακτηριστική ετικέτα “νάρκωμα” και την παρότρυνση: μην ξεχνάς να τελειώσεις ό,τι ξεκίνησες.

Πρόκειται αναμφίβολα για μία εικαστική συλλογιστική με έντονο και δυναμικό τον επινοητικό της χαρακτήρα, η οποία παρουσιάζει συνθετική επάρκεια, συνεπή αλληλουχία, και τρόπους οικοδόμησης αισθητηριακής αντίληψης, χωρίς να επιδιώκεται κανενός τύπου διδακτισμός. Κατασκευαστικοί τρόποι με ειδολογικές μίξεις και ανατρεπτικούς χειρισμούς, όπως και διεργασίες σχεδιασμένες στην αντίληψη της in situ εφαρμογής φαίνεται να στοχεύουν στην αυτονόμηση ενός συστήματος προτάσεων στο χώρο, έτσι ώστε να είναι δυνατή η εμφάνιση υφολογικών αλλαγών πάνω σε ουσιαστικά αναλλοίωτους πυρήνες. Είναι εμφανείς οι ευαίσθητες αλληλεξαρτήσεις στο εσωτερικό των δομών, όπου οι συναρμογές και τα μαστορέματα λειτουργούν σαν παιχνίδι και δημιουργική απόλαυση μαζί, ακόμη και σαν ανιχνεύσεις πάνω σε έννοιες όπως η διαδικασία, η εξέλιξη ή δημιουργική προσπάθεια εν γένει. Επιπρόσθετα τίγονται ζητήματα που αφορούν την αντίληψη του ανεπίκαιρου, ως διαχρονικού στοιχείου για την σε βάθος κατανόηση των συμβάντων, τα οποία υπαινίσσεται η εγκατάσταση και των μνημονικών τους συνεκδοχών.

Η ποιητική του Αλεξάνδρου πολύ μακράν των παραδοσιακών αισθητικών κανόνων ή των καλλιτεχνικών συμβάσεων οργανώνει τρόπους που επιτρέπουν την ανανεωμένη νοηματοδότηση, την αυτονόμηση συμπερασμάτων, καθώς και την ανάγκη διαμόρφωσης μιας συνείδησης πάνω στη σημασία του πολιτικού στην τέχνη, προκειμένου να διευρυνθεί η δημόσια όραση. Στο έργο του ο θεατής εντάσσεται ως ρεάλιο της σύνθεσης, ενώ αυτή καθαυτή η πλαστική αναζήτηση σε αυτό φαίνεται να λειτουργεί με επεκτατική δυναμική, παρόμοια με την οργάνωση μιας αρθρωτής κατασκευής που έχει σπονδυλωτή αφήγηση και που πλάθεται και εξελίσσεται στα όρια έκπληξης και ειρωνείας. Οι λεκτικές μετατοπίσεις στο πεδίο της εικαστικής λειτουργίας ενδυναμώνουν τις διεργασίες πρόσληψης, ανοίγουν ορίζοντες σε κοινωνικούς σχολιασμούς και διευκολύνουν τη δημιουργία μεταμορφώσεων και νοηματικών μετασχηματισμών. Κατά περίπτωση κάποιες ρηματικές συνδηλώσεις, αλλά περισσότερο τα λογοπαίγνια συμβάλλουν αποφασιστικά σε μία στην κυριολεξία αποδόμηση της όποιας εικονιστικής αναπαράστασης ή λεκτικής αναμετάδοσης.

Η δημιουργική φαντασία του Βασίλη Αλεξάνδρου αποδομεί ιστορικά τεκμήρια σαν επιτήδεια ψέματα και αλήθειες, ερευνά, σκέφτεται, εφευρίσκει και συντονίζει ένα σύστημα συνεπές με τον εαυτό του, το οποίο προτείνει εν τέλει μία επικοινωνία ψυχαγωγίας, με την αρχαία σημασία της λέξης.

Θάλεια Στεφανίδου
Ιστορικός/Κριτικός Τέχνης, Curator
Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2019

ANA-THEMATA

L'installation **mémoire courte** de Vasilis Alexandrou dans l'espace de l'Institut Français de Thessalonique associe des images aux sons et, en tant que projet essentiellement interactif, nécessite la participation active du spectateur afin de prendre tout son sens.

Les installations agitent souvent des situations de l'inconscient collectif, apportent une introspection dans la vie sociale et placent l'action artistique très près de l'anthropologie et de la politique. La **mémoire courte** est sans aucun doute l'un de ces cas où Alexandrou nous défie vers une redéfinition du concept de mémoire, sur la base de cet horizon qui décrit les formes de violence du pouvoir. Par ailleurs, les impressions qu'il provoque par son installation créent des conditions suffisantes et atmosphériques, afin que nous puissions vivre ce qu'on appelle l'expérience de l'expérience, à l'intérieur, mais également à l'extérieur du temps historique.

Affichage des unes d'anciens journaux – serpillères comme des bannières ironiques – haut-parleurs qui diffusent des discours politiques de dictateurs bien connus ou articles de lois sur les droits de l'homme – écrans qui mettent en scène des foules applaudissant de manière forcée en concordance avec des outils métalliques tranchants, suspendus, outils qui servent à la production de gants en cuir. Un piano brûlé, vestige du vandalisme, une œuvre témoin et quelques-uns de ses morceaux sur un socle/tambour sont incontestablement les parties les plus esthétiques de toute l'installation. Les visiteurs de l'exposition ont l'occasion de boire une boisson alcoolisée offerte sous l'appellation spécifique « narcose » et avec l'incitation : n'oublie pas de finir ce que tu as commencé.

Il s'agit sans aucun doute d'un raisonnement artistique avec un caractère intensément inventif et dynamique, qui présente une adéquation synthétique, une séquence cohérente et des modes de construction de la perception sensorielle, ne recherchant aucun type de didascalie. Des modes de construction sans mélange de genres et de manipulations subversives, ainsi que des procédés conçus dans la notion de l'application in situ, semblent chercher à autonomiser un système de propositions dans l'espace, de sorte que des changements stylistiques puissent apparaître sur des parties centrales pratiquement inchangées. Les interdépendances sensibles au sein des structures sont évidentes, partout où les articulations et les montages fonctionnent à la fois comme un jeu et un plaisir créatif, parfois même comme des détections sur des notions telles que le processus, l'évolution ou l'effort créatif en général. De plus, on pose des questions liées à la perception de l'obsolète, en tant qu'élément intemporel pour la compréhension approfondie des événements que l'installation implique ainsi que les connotations mnémoniques qu'ils soulèvent.

La poésie d'Alexandrou, bien au-delà des règles esthétiques traditionnelles ou des conventions artistiques, organise des démarches qui permettent une signification renouvelée, l'autonomisation des conclusions, ainsi que la nécessité de prise de conscience de l'importance de la politique dans l'art, afin d'élargir la vision du public. Dans son œuvre, le spectateur est intégré en tant que pièce de la composition, tandis que la recherche plastique en elle-même semble fonctionner avec un élan expansif, identique à l'organisation d'une construction articulée portant un récit modulaire et qui se façonne et évolue aux limites de la surprise et de l'ironie. Les variations verbales dans le domaine de la fonction artistique renforcent les procédés d'absorption, ouvrent des horizons au commentaire social et facilitent la création de transformations contextuelles. Parfois, certaines expressions verbales, mais surtout les jeux de mots jouent un rôle décisif dans la déconstruction littérale de toute représentation figurative ou retransmission verbale.

L'imagination créative de Vasilis Alexandrou décompose des preuves historiques en mensonges subtils et vérités, recherche, réfléchit, invente et coordonne un système cohérent avec lui-même, ce qui suggère finalement une communication de divertissement, dans le sens ancien du mot.

Thalea Stefanidou
Historienne/Critique d'art, Curator
Thessalonique, décembre 2019

Ο Βασίλης Αλεξάνδρου γεννήθηκε το 1990 στη Θεσσαλονίκη, όπου ζει και εργάζεται. Το 2014 αποφοίτησε με άριστα από τη Σχολή Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το 2019 ολοκλήρωσε με άριστα μεταπτυχιακό με τίτλο «Οπτικοακουστικές Τέχνες στην Ψηφιακή Εποχή» με εστίαση στις διαδραστικές εγκαταστάσεις, στο τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας του Ιόνιου Πανεπιστημίου, στο οποίο του δόθηκε η πρώτη υποτροφία του ΠΜΣ. Στο ενεργητικό του καταγράφονται μια μόνιμη εικαστική παρέμβαση σε δημόσιο χώρο «Με αφορμή το καμένο πιάνο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας» (2015), Πέντε ατομικές εκθέσεις «Βραχεία Μνήμη» Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης (2020) «Μηχανές Ευδαιμονίας» Αλευραποθήκες, Παλαιού Φουριού, Κέρκυρα (2019), «διά βίας μάθηση» Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης (2017), «object's origin, rejected» Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Αλίμου, Αθήνα (2017) και «μητρική Γλώσσα» Γκαλερί χώρος 18, Θεσσαλονίκη (2014), καθώς και πάνω από πενήντα ομαδικές εκθέσεις. Το 2017 εκπροσώπησε την Ελλάδα στην Mediterranean 18 Young Artists Biennale "Home", National Gallery of Tirana, Albania. Από τις αρχές του 2016 συνδιοργανώνει το site-specific project «Ακατάλληλο Μάθημα». Το διάστημα 2015-2017 διδάξε χαρακτηριστική στο Δήμο Θεσσαλονίκης. Το 2017 στο πλαίσιο των προγραμμάτων εξειδίκευσης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας διδάξε το καλλιτεχνικό εργαστήριο για ενήλικες με θέμα τις εναλλακτικές μεθόδους εικαστικής δημιουργίας. Το 2018 εισηγήθηκε workshops, στην Σχολή Καλών Τεχνών Φλώρινας στο εργαστήριο του Καθηγητή Χάρη Κομποσφύρη και στην Σχολή Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο εργαστήριο του Καθηγητή Γιώργου Τσακίρη. Από το 2017 συνεργάζεται με την Γκαλερί Λόλα Νικολάου.

Vasilis Alexandrou est né en 1990 à Thessalonique où il vit et travaille. En 2014 il est diplômé avec mention de l'École des beaux-arts de l'Université Aristote de Thessalonique. En 2019 il a obtenu son Master, avec mention, sur « Les arts audiovisuels et l'ère numérique », avec une spécialisation sur les installations interactives, au département des Arts du son et de l'image de l'Université Ionienne, où il a obtenu sa première bourse d'études. Il a déjà réalisé une intervention artistique permanente dans l'espace public « À l'occasion du piano brûlé de l'Université de Macédoine » (2015), cinq expositions individuelles « Mémoire courte » Institut Français de Thessalonique (2020) « Machines de félicité » Anciens moulins, Ancien Fort, Corfou (2019), « éducation forcée » Institut Français de Thessalonique (2017), « object's origin, rejected » Centre culturel d'Alimos, Athènes (2017) et « langue maternelle » Galerie espace 18, Thessalonique (2014), ainsi que plus de cinquante participations à des expositions collectives. En 2017 il a représenté la Grèce au Mediterranean 18 Young Artists Biennale "Home", National Gallery of Tirana, Albania. Depuis le début de 2016 il coorganise le site-specific project « Leçon inappropriée ». Entre 2015-2017 il a enseigné la gravure à la ville de Thessalonique. En 2017, dans le cadre des programmes de spécialisation de l'Université de Macédoine, il a enseigné à l'atelier artistique pour adultes les méthodes alternatives de création artistique. En 2018 il a animé des workshops, à l'École des beaux-arts de Florina à l'atelier du professeur Haris Kontosfyris et à l'École des beaux-arts de l'Université Aristote de Thessalonique à l'atelier du professeur Giorgos Tsakiris. Depuis 2017 il collabore avec la Galerie Lola Nikolaou.